

20001220145426001

जिल्हा परिषदा आणि पंचायत समित्यांमधील
कागदपत्रांचे वर्गीकरण, जतन करणे, व
अभिलेख नष्ट करणे इत्यादीबाबत.

20

महाराष्ट्र शासन
ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग,
परिपत्रक क्रमांक संकीर्ण- २००१/प्र.क्र. ६१/१७,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२, दिनांक : ८ एप्रिल २००१

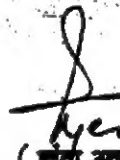
परिपत्रक :

शासनाकडून जिल्हा परिषदांकडे व जिल्हा परिषदेकडून शासनाकडे करण्यांत आलेल्या पत्रव्यवहारामध्ये काही प्रकरणी जिल्हा परिषद तसेच पंचायत स्तरावर कागदपत्रे उपलब्ध होत नसल्याचे निदर्शनास आले आहे. प्रामुख्याने सेवानिवृत्त कर्मचा-यांची सेवापुस्तक व इतर कागदपत्रे तसेच त्यांच्या वारसांकडून कुटुंब निवृत्ती वेतन विषयक लाभ मिळण्याच्या संदर्भात आवश्यक कागदपत्रे व विभागीय चौकशीच्या प्रकरणी काही कागदपत्रे उपलब्ध होत नसल्याबाबत जिल्हा परिषदांकडून शासनास कळविण्यांत आलेले आहे. तथापी उपलब्ध न होणारी कागदपत्रे नियमानुसार निकाली काढून नष्ट केली आहेत किंवा नाही त्याबाबत आवश्यक त्या नोंदी घेतल्या किंवा नाही याचा काहीही खुलासा केलेला नाही. यावरून पंचायत समिती व जिल्हा परिषद स्तरावर नियमानुसार कागदपत्रांचे वर्गीकरण करून जतन केले जात नाही असे स्पष्ट होते. त्यामुळे अशा प्रकरणी आवश्यक कागदपत्रांच्या अभावी शासन स्तरावरून मार्गदर्शन करणे, निर्णय घेणे शक्य होत नाही. परिणामी संबंधितांना देय लाभ तातडीने देता येणे शक्य होत नाही. त्यामुळे त्यांना आर्थिक भार सोसावा लागतो. अशा प्रकारे कागदपत्रांच्या अभावी कार्यवाही करण्यास विलंब होत असल्यामुळे मा.लोक आयुक्तांनी काही प्रकरणी नाराजी व्यक्त केली आहे. तर काही न्यायालयीन प्रकरणात शपथपत्र दाखल करण्यास विलंब झाला आहे. वास्तविक महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा आणि पंचायत समित्या (वर्गीकरण, जतन करणे व अभिलेख नष्ट करणे) नियम १९६४ नुसार जिल्हा परिषदा तसेच पंचायत समिती स्तरावर सर्व कर्मचा-यांचे आवश्यक अभिलेख/ कागदपत्रे परिरक्षित करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे सेवानिवृत्ती वेतन विषयक प्रकरणांचा विभागीय स्तरावर आढावा बैठकी घेतांना सुद्धा जिल्हा परिषद कर्मचा-यांचे अभिलेख, कागदपत्रे योग्य त-हेने ठेवणे, जतन करणे इत्यादीबाबत सूचना देण्यांत आल्या आहेत. याबाबत खालीलप्रमाणे सर्वसाधारण सूचना कार्यवाहीसाठी पुन्हा देण्यांत येत आहेत.

२. जिल्हा परिषद कर्मचा-यांच्या आस्थापना विषयक बाबी, सेवा निवृत्ती वेतन विषयक प्रकरणे तसेच विभागीय चौकशीच्या अनुषंगाने आवश्यक असणा-या कागदपत्रांचे वर्गीकरण व जतन करणे आवश्यक असतांनाही ती वेळीच उपलब्ध न होणे ही बाब प्रशासकीय दृष्ट्या स्पृहणीय नाही. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा आणि पंचायत समित्या (वर्गीकरण, जतन करणे व अभिलेख नष्ट करणे) नियम १९६४ च्या नियम २ नुसार कागदपत्रांचे वर्गीकरण करणे आवश्यक आहे. सदर नियमाच्या नियम २(२) नुसार जिल्हा परिषदा आणि पंचायत समित्या यांनी परिशिष्ट-I मध्ये नमूद केलेल्या विषयास अनुसरून अभिलेख ठेवणे जरूरीचे आहे. सदर नियमाच्या नियम ३ नुसार अभिलेख/कागदपत्रे नष्ट करण्याची पद्धत स्पष्ट केली असून त्यानुसार ती कागदपत्रे नष्ट करावयाची आहेत. तसेच नष्ट केलेल्या कागदपत्रांची नोंद ठेवणेबाबत सदर नियमाच्या नियम ५ मध्ये तरतुद करण्यांत आली आहे. त्यानुसार नष्ट करण्यांत आलेल्या कागदपत्रांची नोंद परिशिष्ट II मध्ये नमूद केलेल्या प्रपत्रात ठेवणे आवश्यक आहे. सदर परिशिष्टात नमूद केल्याप्रमाणे पंचायत स्तरावर गट विकास अधिकारी व जिल्हा स्तरावर मुख्य कार्यकारी अधिकारी किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेला अधिकारी यांनी नष्ट केलेल्या अभिलेखाच्या संदर्भात स्वाक्षरी करावयाची आहे.

३. तरी वरील परिच्छेदात नमूद केल्याप्रमाणे महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या (वर्गीकरण, जतन करणे व अभिलेख नष्ट करणे) नियम १९६४ नुसार प्रत्येक जिल्हा परिषदांनी व पंचायत समित्यांनी सदर नियमानुसार अभिलेख/ कागदपत्रे यांची वर्गवारी करणे/ जतन करणे बाबत योग्य दक्षता घ्यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(जिल्हा अधीक्षक)
शासनाचे सचिव.

प्रति,

सर्व विभागीय आयुक्त,

सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,

सर्व पंचायत समित्या (संबंधित मु.का.अ.यांच्यामार्फत)

कार्यासन क्रमांक १२,१३,१४,१५,१६ व २०, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

निवड नस्ती कार्यासन क्रमांक १७, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.